

Studentski život u Rijeci

Ivan Vranjić

Sudjelujući kao arhivist koji dokumentira Sveučilište u Rijeci projektu They: Live primijetio sam tijekom procesa intervjuiranja, kao i tijekom prikupljanja fotografija, pojavu i ponavljanje nekih obrazaca. Vodio sam razgovore s ljudima koji su studirali u Rijeci prije 40-ak godina te iste intervju radio i sa sadašnjim studentima. Nepotrebno je reći da se puno stvari promijenilo, ali nakon što sam napravio više-manje paralelnu usporedbu generacija, mogu reći da unatoč činjenici da je došlo do značajnih promjena u pogledu tehnologije, kulture i estetike, ipak postoje neke univerzalni obrasci koji su duboko povezani s gradom i ostaju isti kroz generacije.

Prvo malo povijesnog konteksta i pozadine grada Rijeke i riječkog sveučilišta. Rijeka je prije svega lučki grad i kao takva ima puno prednosti u odnosu na većinu drugih gradova u unutrašnjosti. Ali, to je imalo i svoju cijenu pa je grad zbog svog strateškog položaja često bio na nišanu različitih nacija. U posljednjih 100 godina Rijeka je bilao pod vlašću devet različitih država, diktatora i/ili nacija. Svaki narod koji je došao u Rijeku ostavio je trag. Neki su gradili, kao za vrijeme austro-ugarske vladavine, a neki rušili kao za vrijeme proto-fašističke vladavine Gabrielea D'Annunzija. Netko bi se, i to s punim pravom, mogao zapitati kakve to veze ima s trenutnim studentskim životom u Rijeci. Stalne borbe za vlast ostavile su grad Rijeku razlomljenom i to je podjela koja se osjeća i danas. I dalje se znatno naglašava činjenica iz kojeg si dijela Rijeke, sa zapadne obale Rječine ili s istočne.

Upravo zbog te podjele, različitim dijelovima grada upravljaju različiti narodi s različitim jezicima radi čega je i Sveučilište u Rijeci osnovano relativno kasno, tek 1973. godine. Novoformirano sveučilište imalo je tek nekoliko fakulteta raštrkanih po gradu. U nedostatku odgovarajućeg kampusa, studenti se nisu imali gdje sastajati, okupljati, stvarati veze između

različitih fakulteta i uspostaviti ono što bismo nazvali – studentski život.

Izgrađivši pozadinsko znanje možemo se pozabaviti glavnom „figurom“ u riječkom studentskom životu, odnosno da budemo točniji nedostatkom istog. Radi svih prije navedenih razloga uvjeti su bili savršeni za nastanak prijeko potrebnog „outleta“ za razne riječke studente – Rock'n'Rolla.

Zbog svoje frakurirane prirode i nedostatka jedinstvenog mjesta za okupljanje studenata, rock scena u nastajanju postala je dostojna zamjena. Bivša Jugoslavija u to je vrijeme bila zatvorena za mnoge utjecaje sa zapada, ali pošto je Rijeka lučki grad, mnogi njezini stanovnici bili su pomorci. Stoga su mogli kupiti najnovije rock ploče i modne trendove iz cijelog svijeta i donijeti u Rijeku. Na taj način Riječani su u određenoj mjeri uspjeli zaobići ograničenje nekadašnje vlasti.

U mojim primjerima rock scena nije jedinstvena, vjerujem da svako mjesto ima svoju posebnost koja ga čini unikatnim, a u riječkom slučaju to je bila glazba. Time sam samo želio stvoriti bolje razumijevanje i uspostaviti vezu između mjesta i ljudi. Na neki način, sasvim je očito da će socio-ekonomska, geološka i kulturna pozadina mjesta utjecati na studentski život, gledajući unatrag proteklih 100 godina riječke povijesti može se pronaći jasna trag koji vodi od jednog događaja do drugog, što rezultira trenutnom situacijom u Rijeci.

Grad Rijeka već nekoliko godina ima pravi kampus, međutim u razgovoru sa sadašnjim studentima vidljivo je da je to kampus samo po imenu. Zgrade i infrastruktura su tu, ali i dalje nedostaje pravi osjećaj studentskog života. Mlađe generacije i dalje graviraju istim mjestima gdje su se okupljali studenti prije 40-ak godina, iako mnogi ne znaju značenje, odnosno reference nekog mjesta ili jednostavno rečeno zašto bi se tamo uopće okupljali. Mnoge od prikupljenih fotografija

snimljene su na istom mjestu. Oni su na izvjestan način, ako mi oprostite moj pokušaj da budem poetičan, odjeci prošlosti.

Sadašnja generacija studenata prva je koja se u tom pogledu odvaja od prošlosti. Možda nije po njihovoj slobodnoj volji, ali ne može se poreći da je izbijanje Covid-19 stvorilo snažnu i vidljivu podjelu između prošlih i sadašnjih generacija. Ono što je nekada bila snažna živa scena, sada jednostavno više ne postoji. Uz stroga ograničenja okupljanja, otkazanih događaje i nedostatka mogućnosti za zabavu studentski život se doima praznim.

U razgovoru sa sugovornicima, studenti '80. i '90., oni koji su doživjeli zlatne dane riječke slave, imali su priču za ispričati o svakoj pojedinoj fotografiji i što je još važnije, bili su je spremni podijeliti. Svaka fotografija je katalogizirana, arhivirana i čuvana. To je nešto što se ne može reći za fotografije sadašnje generacije. Svaki pametni telefon pršti snimkama svakodnevnih trenutaka studentskog života, ali samo nekolicina ih zapravo prikazuje. Poriv za snimanjem ostaje, ali slike gube svoju svrhu.

Mogli bismo pojednostaviti priču te uspostaviti vezu između analogne fotografije i digitalne fotografije i reći kako je film bio ograničeniji i stoga cijenjeniji u usporedbi s digitalnom fotografijom. U određenoj mjeri je apsolutno tako, ali ima još toga – neću se pretvarati da znam odgovor na to pitanje već samo iznosim svoja opažanja.

U razgovoru s bivšim i sadašnjim studentima jasno je da svaka generacija percipira pa stoga idokumentira svijet na drugačiji način, što je i očekivano. Kao što je već spomenuto, bezbroj čimbenika dolazi u obzir kada se govori o studentskom životu. Kampus kao unaprijed definirani prostor nije presudan kada se govori o studentskom životu. U nekim slučajevima može biti, ali prema onome što sam shvatio

zgrada je na kraju upravo to, zgrada. Veze se stvaraju tamo gdje se život odvija, u slučaju Rijeke, iz mnoštva razloga, bilo je po cijelom gradu. Nešto naizgled banalno kao što je studentski život rezultat je složenog lanca događaja koji njegovo istraživanje, proučavanje i arhiviranje upravo čini zanimljivijim i vrijednijim. ■

UKLJUČITE SE!

Topoteka Student Lives, Rijeka:

<https://they-live-rijeka.topoteka.net/>Kontakt: rijeka@theylive.eu